

**Győri Ítéltábla**  
**Pf.IV.20.238/2014/4/I.szám**

A Győri Ítéltábla a Csapó, Szilágyi és Világosi Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r., II.r. felpereseknek** a Pál és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r.** és dr. Kamarás Erik ügyvéd által képviselt **II.r. alperes** ellen kártérítés iránti perében a Veszprémi Törvényszék 2014. október 1. napján kelt 7.P.21.655/2011/59/I. számú ítélete ellen az I.r. alperes részéről 60. szám alatt, míg az I-II. felperesek részéről 61. szám alatt benyújtott fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja az alábbiak szerint:

Az I.r.felperes javára megállapított nemvagyoni kárpótlás összegét 2.000.000,-(Kettőmillió) Ft-ra felemeli.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg a II.r. felperesnek 15 napon belül 500.000,- (Ötszázezer) Ft nemvagyoni kárpótlást.

Az ítéltábla az I-II.r. felpereseknek az I.r. alperes által fizetendő perköltség összegét 275.000,- (Kettőszázhetvenötezer) Ft-ra felemeli, a felpereseket illetékfizetésre kötelező rendelkezést mellőzi és megállapítja, hogy 310.250,- (Háromszáztízezer-kettőszázötven) Ft feljegyzett illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Köteles megfizetni az I.r. alperes az államnak külön felhívásra 528.300,- (Ötszázhuszonnyolcezer-háromszáz) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, a további 280.000,- (Kettőszáznyolcvanezer) Ft feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

A fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

**I n d o k o l á s :**

Az I-II.r. felperesek a 2010. október 4-én bekövetkezett vörösiszap katasztrófából eredően őket ért vagyoni és nemvagyoni károk megtérítése iránt indítottak keresetet az "A" Zrt. I.r. és a ... Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség II.r. alperesekkel szemben.

A módosított kereseti kérelem szerint az I.r. felperes 5 millió Ft, a II.r. felperes 1 millió Ft nemvagyoni kártérítésre tartott igényt. Az összesen 4.341.332,-Ft vagyoni kártérítési követelésük az ingóságaikban bekövetkezett 1.130.700,-Ft kárból, az I.r. felperes összesen 348.895,-Ft összegű keresetveszteségéből, gyógykezelésének 15.187,-Ft költségéből, 6.010,-Ft utazási költségéből, valamint a II.r. felperes 2.840.750,-Ft összegű jövedelem-kieséséből állt.

Az I.r. felperes a **település 2-i** ingatlanuk kármentesítése során égési sérüléseket szenvedett, ezért 2010. október 4. napjától 2011. február 18. napjáig táppénzes állományban volt. A munkabére és a táppénz különbözete 111.151,-Ft. 2011. február 18. napjától - a munkaviszonya megszűnésétől - 2011. november 19. napjáig álláskeresői járadékban részesült. Munkabére és a járadék különbözete 237.744,-Ft volt.

A káresemény miatt kötelezően lebontott lakóingatlanuk helyett a felperesek **"Település"1-en** új lakóházat építettek, amelyet a kőműves végzettségű II.r. felperes személyesen kivitelezett. Emiatt az egyéni vállalkozói tevékenységét 2011. április és 2012. február hónap között nem tudta folytatni. A kiesett jövedelmét a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő 2.840.750,-Ft összegben kalkulálta.

A katasztrófa következtében a felperesek mindegyikét súlyos pszichés trauma érte, amelyet az I.r. felperes teljesen feldolgozni nem tudott. A lakókörnyezet kényszerű megváltozása a családi, baráti kapcsolataikra hátrányosan hatott.

Az I.r. felperest a mentési munkálatok során ért égési-marási sérülések több mint 2 hónap alatt, esztétikailag hátrányos hegesedéssel gyógyultak. II.r. felperest a katasztrófa és az építkezés következtében olyan fokú stressz érte, amely szív-műtétet vezetett.

A kereseti kérelem jogalapját az I.r. alperes tekintetében a Ptk. 345. §-ban, II.r. alperes tekintetében a Ptk. 349. §-ban jelölték meg.

Az I.r. alperes kártérítési felelősségét az alapozza meg, hogy a környezetre, életre és egészségre ártalmas tevékenységet végzett, azaz veszélyes hulladéknak minősülő, nagy mennyiségű, lúgos hatású vörösiszapot tárolt, amellyel összefüggésben a felpereseket a kereseti kérelemben írt károsodás érte.

A vörösiszapot az I.r. alperes jogsértő módon nem minősítette veszélyes hulladéknak.

Az érvelésük szerint a csurgalékvíz árok rendszeres karbantartásával, a kazettában kevesebb víz tárolásával és a víz semlegesítésével a gátszakadás és annak következményei megelőzhetőek lettek volna. Az I.r. alperes által a kimentés körében hivatkozott nagy mennyiségű csapadék nem minősül a katasztrófa elháríthatatlan okának.

A II.r. alperes jogellenes, károkozó magatartását a nem kellően gondos engedélyezési- és ellenőrzési tevékenységben jelölték meg.

A II.r. alperest mulasztás terheli, mivel az I.r. alperes által szolgáltatott adatokat a valóságtartalmuk ellenőrzése nélkül elfogadta, csak formális, adminisztratív ellenőrzést

végzett, noha a szemlék alkalmával mintát kellett volna vennie a tározókból, és észlelnie kellett volna a tárolt anyag egységes környezethasználati engedélyben meghatározott összetételtől való eltérését.

Elmulasztotta a 314/2005. (XII.25.) Kormányrendelet 20. §-ában felsorolt intézkedések megtételét.

A felperesek nem vitatták, hogy az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásban rendes jogorvoslati jogukkal nem éltek, azonban arra hivatkoztak, hogy annak gyakorlása - az érintettek nagy száma és az értesítés módja, az erőviszonyok egyenlőtlensége folytán - életszerűtlen lett volna.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I.r. alperes védekezése szerint a felperesek nem jelölték meg az I.r. alperes jogellenes, károkozó magatartását, amely a veszélyes üzemi felelősségnek is fogalmi eleme. A kárt a tározókazetta gátjának átszakadása és nem az I.r. alperes tevékenysége okozta.

A másodlagos érvelése szerint hivatkozott arra, hogy a kárt a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső, elháríthatatlan okok idézték elő, köztük a rendkívüli mennyiségű csapadék, a talaj fizikai jellemzőinek előre jelezhetetlen romlása, valamint a gáttest nem megfelelő módon és nem megfelelő helyre történő építése, amelyről a katasztrófát megelőzően nem volt tudomása. A káros geotechnikai mechanizmust elindító legfontosabb ok a kazetták köré épített résfal volt, amelynek létesítésére az I.r. alperest hatóság kötelezte.

A II.r. alperes arra hivatkozott, hogy az eseményért kárfelelősség nem terheli, mivel jogellenes magatartást nem tanúsított, mulasztás sem az engedélyezés, sem az ellenőrzés során nem terheli, és nincs összefüggés a kár és a II.r. alperes hatósági tevékenysége között. Állította, hogy az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás szabályairól szóló 193/2001. (X.19.) Kormányrendelet előírásai szerint járt el. Azzal is érvelt, hogy a 2006. február 17-én kelt egységes környezethasználati engedély 2006. március 6-án jogerőre emelkedett, mivel az ügyfélpozícióban álló felperesek a fellebbezési jogukkal nem éltek. A jogorvoslat kimerítése pedig a Ptk. 349. §. -ra alapított kárfelelősség megállapításának feltétele.

A II.r. alperesnek nincs hatásköre az általa engedélyezett tevékenységhez kapcsolódó építmények engedélyezésére, ellenőrzésére, a vörösiszap tárolásra szolgáló kazetták esetleges építészeti-statikai hibáinak észlelése tőle nem elvárható.

A 314/2005. (XII.25.) kormányrendelet alapján az I.r. alperes önellenőrzésre és adatszolgáltatásra köteles. A II.r. alperes ellenőrzési kötelezettsége döntően adminisztratív jellegű, azaz feladata az I.r. alperes által szolgáltatott adatok és az engedélyben megadott határértékek összevetésére korlátozódik. Az évente kötelező helyszíni ellenőrzésre sor került, hiányosság esetén figyelemfelhívással élt, és határidőt szabott a szükséges intézkedések megtételére, amelyek elvégzését megfelelően ellenőrizte.

Az alperesek vitatták a felperesek kárának összegét, és a kár vörösiszap katasztrófával való okozati összefüggését is.

A Veszprémi Törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. felperesnek 132.438,-Ft, a II.r. felperesnek 2.840.750,-Ft, az I-II.r. felperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 1.130.070,-Ft kártérítést, az I.r. felperesnek 1 millió Ft nemvagyonni kárpótlást, valamint az I-II.r. felperesek részére összesen 197.096,-Ft perköltséget.

Ezt meghaladóan a kereseti kérelmet elutasította.

Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II.r. alperesnek 510.000,-Ft perköltséget.

Kötelezte a bíróság a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 310.250,-Ft illetéket, míg az I.r. alperest arra kötelezte, hogy fizessen meg 310.250,-Ft illetéket és 474.345,-Ft szakértői díjat külön felhívásra az államnak.

A kereseti kérelem jogalapja körében a törvényszék leszögezte, hogy a vörösiszap katasztrófával, mint országos jelentőségű ipari balesettel összefüggésben több, jogerős döntéssel zárult kártérítési eljárás volt folyamatban (Kúria Pfv.III.21.161/2013/8.).

A károkat eredményező ipari katasztrófa okaira vonatkozó, és a korábbi eljárásokban készült szakértői véleményeket a törvényszék jelen eljárás anyagává tette.

A korábban eljárt bíróságok álláspontjával egyezően a törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a rendkívüli mennyiségű folyékony anyag tárolása önmagában olyan kockázatot hordoz, az esetleges károk mértéke olyan fokú, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenységhez kapcsolódó objektív felelősségi alakzat alkalmazását indokolja.

A vörösiszap erősen lúgos kémhatásából - függetlenül annak veszélyes hulladékkénti jogszabályi minősítésétől - az iszap rendkívüli mennyiségéből, a bekövetkezett károk nagyságrendjéből értelemszerűen következik, hogy az alperes tevékenysége, azaz a vörös iszap tárolása az emberi környezetet veszélyeztető, terhelő, fokozott veszéllyel járó tevékenységnek minősül.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a veszélyes üzemi felelősségből, mint objektív felelősségi formából következően a jogellenes károkozó magatartás igazoltnak tekintendő, a felpereseket a károsodás és annak veszélyes üzemi tevékenységgel való okozati összefüggésének bizonyítása terhelte.

A törvényszék hangsúlyozta, hogy a veszélyes üzemi tevékenység folytatója a felelősség alól annak bizonyításával mentesülhet, hogy a kárt a veszélyes üzemi tevékenység körén kívül eső, elháríthatatlan ok idézte elő. Az elháríthatatlanság akkor állapítható meg, ha a technika adott fejlettségi szintjére és a gazdaság teherbíró képességére is figyelemmel objektíve nem áll fenn a védekezés lehetősége.

Az egyéb perekben készült, azonban jelen eljárás anyagává tett szakvélemények alapján az állapítható meg, hogy az építmény helyének kiválasztása, a talaj megfelelő vizsgálatának elmulasztása, a tervezési- és kivitelezési hiányosságok, az alperesnél és jogelődjénél megállapítható építési- és karbantartási szabálysértések, az alkalmazott ferdenyelős technológia és a résfal utólagos megépítése együtthatásukban eredményezték a gát átszakadását. A fenti tényezők következtében előálló geotechnikai mechanizmus, azaz a gát alatti agyag nyírószilárdságának csökkenése, a nyírófeszültség zagyszint emelkedése miatti

megnövekedése, a gát alatti talajtörés, a gát alatti talaj kifelé mozgása, a gátláb előtti talajfelszín emelkedése, ezzel egyidejűleg a gát belső részének süllyedése, majd a gátanyag megrepedése okozta a vörösiszap kiömlését.

A gát állékonyságának romlásához hozzájárult a gátszakadást megelőző 6 hónap talajvizet növelő rendkívüli csapadékmennyisége is, valamint a folyamatos üzem következményeként a tározóban megemelkedett vörösiszap- és folyadékszint is.

A gátszakadás fentiekben ismertetett okai tükrében megállapítható volt, hogy a technika 2010. októberi állása szerint a katasztrófa megelőzhető lett volna. A gátszakadáshoz vezető tényezők közül kizárólag a csapadék átlagot meghaladó mennyisége minősül külső oknak, de elháríthatatlannak ez sem tekinthető.

A törvényszék utalt a Kúria által a kár okainak jogi minősítése során kifejtettekre, miszerint a veszélyes üzem körébe tartozik az annak működésével összefüggő építmény is. Jelen esetben maga a tározóépítmény - a rendeltetését tekintve - a veszélyes tevékenység körébe tartozik mivel olyan anyag tárolására szolgál, amely miatt a környezetet veszélyeztető tevékenység is fennáll. Az építmény sajátosságai azonban nem tekinthetők mentesülésre alapot adó külső oknak.

Mindezekre tekintettel az alperes veszélyes üzemi felelősség alóli kimentése eredményre nem vezethetett.

A fentiek alapján a törvényszék a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvtv.) 102. §. (1) bekezdése, 103. §. (1) bekezdése, valamint a Ptk. 345. §. (1) bekezdése alapján megállapította, hogy az I.r. alperes kártérítési felelőssége a felpereseket a vörösiszap katasztrófa következtében ért, bizonyított összegű károsodásokért fennáll.

A törvényszék a II.r. alperessel szemben előterjesztett - az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás során vétett mulasztásokra alapított - kereseti kérelmet a Ptk. 349.§. (1) bekezdése által előírt különös feltétel, a jogorvoslati jog kimerítésének hiánya miatt utasította el.

A II.r. alperessel szemben érvényesített kártérítési igény - 314/2005. (XII.25.) Korm.r. 22.§. (3) bekezdésén alapuló ellenőrzési kötelezettség elmulasztásában megjelölt - jogalapját pedig a törvényszék azért ítélte alaptalannak, mivel az e körben irányadó jogszabályok helyes értelmezése szerint a II.r. alperes ellenőrzési kötelezettsége csak az I.r. alperes által szolgáltatott adatok és az egységes környezethasználati engedélyben foglaltak megvalósulásának összevetésére, formális vizsgálatára terjed ki, amely kötelezettségének a II.r. alperes - a felperesek által sem vitatottan - eleget tett.

A törvényszék akként foglalt állást, hogy a környezetvédelmi hatóságnak nincs mérési, mintavételi és effektív ellenőrzési és intervenciók kötelezettsége mindaddig, amíg a környezethasználó engedélyes, a jelentéstételi, adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tesz, és ezek alapján az egységes környezethasználati engedélyben foglaltak megvalósulnak. A fenti indokok alapján az elsőfokú bíróság a II.r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmet elutasította.

A törvényszék a vagyoni kártérítési igények összegszerűségének vizsgálata körében úgy foglalt állást, hogy az I.r. felperes a csatolt egészségügyi dokumentációval és táppénz-

kimutatásokkal megfelelő módon igazolta a táppénz időtartama alatt beálló 111.151.-Ft keresetvesztését.

Az álláskereső járadék és az I.r. felperes jövedelme közti különbözetet azonban az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte, mivel a munkaviszony megszűnése és az I.r. alperes károkozása között az ok-okozati összefüggés közvetlenül nem áll fenn.

**"B"** (I.r. felperes munkáltatója) tanúvallomása alátámasztotta, hogy az I.r. felperes munkaviszonya - részben a munkáltató gazdasági megfontolásai, részben az I.r. felperes elköltözése miatt - közös megegyezéssel szűnt meg. A munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére tekintettel az I.r. felperes elesett a munkáltatói felmondás esetén őt megillető juttatásoktól, ezért az I.r. alperes marasztalásának a 111.151.-Ft-ot meghaladóan a Ptk. 340. §. (1) bekezdésére és a Ptk. 345. §. (2) bekezdésére tekintettel sem volt helye.

A bíróság igazoltnak látta az égési sérülésekkel összefüggően felmerült 15.187.-Ft gyógyszerköltséget, illetve a kezelésekre járással alkalmanként felmerülő 610.-Ft (összesen 6100.- Ft) összegű utazási költséget is.

A perben nem volt vitatott, hogy a felperesek lakóingatlanának lebontását a hatóság rendelte el. Bizonyítást nyert az is, hogy 2011. áprilistól 2012. február 28-áig tartó építkezést a II.r. felperes kivitelezte, aki ezen időszak alatt egyéni vállalkozói tevékenységét folytatni nem tudta. Az elsőfokú bíróság ezért a könyvszakértői véleménnyel alátámasztott összegű 2.840.750.- Ft elmaradt jövedelem, mint kár megtérítésére kötelezte az I.r. alperest.

**"B"** és **"C"** tanúvallomása, és a csatolt fényképfelvételek alátámasztották, hogy a felperesek által megjelölt ingóságok a tulajdonukat képezték, és azok a vörösiszap elöntés következtében károsodtak.

Az ingóságok értékét **"D"** igazságügyi ingóforgalmi szakértő 1.130.700.- Ft összegben határozta meg. (7.P.21.655/2011/43.)

Az elsőfokú bíróság osztotta az I.r. alperesnek a szakvéleménnyel kapcsolatosan kifejtett aggályait. A szakértő ugyanis nemcsak a bizonyítási eljárás törvényi garanciái mellett beszerzett és a bíróság által rendelkezésre bocsátott adatokból indult ki, hanem a felperesek által egyoldalúan szolgáltatott, az alperesek által nem ismert és összességében kétségszövegbevonatokat is felhasznált az ingóságok érték meghatározása során. Mivel a szakvélemény elkészítésének folyamata az ellenőrizhetőség, az objektivitás mércéjének nem felelt meg ezért a törvényszék azt ítélezése alapjául nem fogadta el.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 359.§. (1) bekezdése alapján az általános kártérítés intézményét látta alkalmazhatónak figyelemmel arra, a károsodás ténye kétséget kizáróan bizonyítást nyert, azonban az ingóságok megsemmisülése, illetve elszállítása következtében állapotukra, avultságukra, mennyiségükre és beszerzési értékükre vonatkozó információk hiánya miatt a kár pontos összege tényszerűen nem volt igazolható.

A károsultak teljes anyagi kárpótlására alkalmas általános kártérítés összegét a bíróság az ingók szakértő által becsült középértékének figyelembevételével az általános élettapasztalat és az ésszerűség kritériumának is megfelelő 1.130.700.-Ft összegben határozta meg.

A nemvagyoni kártérítés megfizetésére irányuló kereseti kérelmek elbírálása során az elsőfokú bíróság a beszerzett orvosszakértői vélemény alapján abból indult ki, hogy az I.r.

felperes mindkét lábszárán másodfokú, mindkét combján elsőfokú égési, marási sérüléseket szenvedett, amelyek jelentős fizikai fájdalommal jártak, a gyógyulásuk 2 hónapot vett igénybe. A sebek munkaképesség csökkenéssel járó egészségkárosodást nem eredményeztek, azonban heggesedéssel gyógyultak, ezért esztétikai jellegű problémát jelentenek.

A kirendelt pszichiáter szakértő az I.r. felperesnél közepes depressziós epizód kialakulását diagnosztizálta, amely részoksági összefüggésben áll a katasztrófa során átéltekkel. Poszttraumás stresszszavar, illetve szociális fóbia fennállása nem volt igazolható. A katasztrófa, majd ezzel összefüggően a lakókörnyezet változása az I.r. felperes családi és szociális kapcsolataira kis mértékben kihatással volt.

"E" igazságügyi pszichológus szakértő szakvéleménye megerősítette, hogy a felperesek számára a katasztrófa jelentős pszichotraumát okozott, az I.r. felperes azóta folyamatos pszichiátriai kezelést igényel. A veszteségélményeit nem dolgozta fel, folyamatos szorongásos készenlétben él, amely azonban rendszeres pszichiátriai kezelés és gyógyszer szedése mellett egyensúlyban van.

Figyelemmel arra, hogy poszttraumás stresszszavar diagnosztizálása pszichiátriai szakkérdés, ezért az törvényszék - az ezzel ellentétes pszichológus szakértői véleménnyel szemben - a pszichiáter szakértő szakvéleményét vette alapul.

A II.r. felperes a történetekre pszichés energiáinak mozgósításával, fokozott aktivitással reagált, a veszteségélményeit feldolgozta. A II.r. felperes úgy nyilatkozott, hogy a vörösiszap katasztrófában nem sérült meg és orvos szakértői vizsgálatra nem tartott igényt.

A szakvélemények és a per egyéb adatai együttes értékelésével a törvényszék a Ptk. 75.§. (1) bekezdése és 76. §. alapján akként foglalt állást, hogy a testi épséghez fizikális és lelki egészséghez fűződő személyiségi jog sérelme az I.r. felperes esetében igazolható.

Az őt ért immateriális hátrányokat, életminőségének a katasztrófa miatt bekövetkező romlását a Ptk. 84. §. (1) bekezdés e.) pontja értelmében 1.000.000.-Ft millió Ft nemvagyoni kárpótlással látta kompenzálhatónak.

A II.r. felperes az iszapkatasztrófával okozati összefüggésben egészségkárosodást és életminőségének tartós negatív változását nem bizonyította, így nemvagyoni kártérítés iránti igénye alaptalan.

Az I.r. alperes a fellebbezésében a Pp. 252. §. (2) bekezdése, és a Pp. 252. §. (3) bekezdése alapján az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárásra utasítását kérte. Másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereseti kérelem elutasítását indítványozta a felperesek perköltségben marasztalása mellett.

Lényeges eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a jogalap kérdésében érdemi bizonyítást nem folytatott le, a határozatának indokolásában visszautalt a korábban folyamatban volt kártérítési eljárásokban ekörben tett megállapításokra.

Hivatkozott a Pp. 4. §. (1) bekezdésére, miszerint a jelen per bíróságát nem köti a hivatkozott kártérítési perekben megállapított tényállás.

A bíróság ezen eljárása súlyosan sértette a közvetlenség alapelvét.

Az elsőfokú ítélet megalapozatlansága részben a jogalapi döntés indokolásának megalapozatlanságából fakad.

Kifejtette, hogy a veszélyes üzemi felelősség objektív felelősség, azaz a károkozó vétkessége nem feltétele a kártérítési felelősség megállapításának. Ez esetben sem mellőzhető azonban a kártérítési felelősséget megalapozó jogellenesség, kár, valamint a kettő közti okozati összefüggés bizonyítása. A felperesek azonban nem jelölték meg azt az alperesi magatartást, amelynek jogellenességére a veszélyes üzemi felelősség körében hivatkoznak. A jogellenes I.r. alperesi magatartás azonban a veszélyes üzemi felelősségnek is fogalmi eleme.

A fentiek bizonyításának hiányában a kereset elutasításának van helye, így a kimentés körében az I.r. alperes bizonyítékainak előterjesztése szükségtelen.

A megalapozatlanság körében hangsúlyozta, hogy a bíróság nem értékelte kellő súllyal, hogy az alperes a hatósági előírásra az összes tározó körül résfalat épített a környezet terhelésének, veszélyeztetésének megakadályozása céljából.

Hangsúlyozta, hogy magasabb összegű nemvagyoni kártérítést csak bizonyítottan súlyos körülmények alapolhatnak meg, ilyen körülmények a felpereseknél nem nyertek bizonyítást. ( BH. 2000.569.) Mind a megsemmisült ingókra tekintettel megállapított 1.130.700,-Ft összegű általános kártérítést, mind a nemvagyoni kártérítés összegét eltúlzottnak tartotta.

A felperesek a fellebbezésükben - a törvényszék ítéletének megváltoztatásával - az I.r. felperes javára megítélt nemvagyoni kártérítés összegét 5 millió Ft-ra kérték felemelni, míg a II.r. felperes tekintetében 1 millió Ft nemvagyoni kártérítésre tartottak igényt.

Indítványozták az I-II.r. alperesek ügyvédi munkadíjának mérséklését.

Másodlagos kérelmük az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

Sérelmezték, hogy a törvényszék a 10/2010. (XII.16.) NGM rendelet 5/A §-ában foglaltakat figyelmen kívül hagyva kötelezte a felpereseket az illetékfizetésre.

Hangsúlyozták, hogy az I.r. felperes égési, marási sérülései hosszú idő elteltével, nagy fájdalommal és hegesedéssel gyógyultak. Az esztétikai hiba következtében I.r. felperes öltözködési szokásai megváltoztak és kerül minden olyan helyzetet, ahol sebei nyilvánvalóvá válhatnak.

A pszichológus szakértői véleményre hivatkozással azt emelték ki, hogy az I.r. felperes a veszteségélményeit a mai napig nem dolgozta fel, a betegségi szintű pszichés elváltozások jelenleg is fennállnak.

Az I.r. felperes elfogadta új lakókörnyezetét, a távolság azonban a rokonokkal, barátokkal való kapcsolatra hátrányosan hat. Az I.r. felperest ért hátrányokat a mindössze 1 millió Ft nemvagyoni kártérítés nem kompenzálja teljes mértékben .

A II.r. felperes tekintetében rámutattak, hogy a katasztrófa számára is jelentős traumát okozott, az életvitelét tartósan, számottevő mértékben negatív irányba változtatta meg, terhei átmeneti növekedését, lakókörnyezete változását a családi, baráti kapcsolatai megkönnyítették . Az a körülmény, hogy pszichés energiái mozgósításával a történeteket feldolgozta, sőt családjának is lelki támaszt és segítséget tudott nyújtani, továbbá életkora és az őt ért lelki és

fizikai megterhelés ellenére új otthonról gondoskodott, a hátrányára nem értékelhetők, és nem eredményezhetik nem vagyoni kárpótlás iránti igénye alaptalanságát.

Az I-II.r. felperesek fellebbezése részben megalapozott, az I.r. alperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelmek és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között felülvizsgálva ( Pp. 253. §. (3) bekezdés) az ítélőtábla megállapította, hogy a törvényszék megalapozott tényállásból helytálló jogi következtetéseket levonva állapította meg, hogy az I.r. alperes kártérítési felelőssége a felpereseket ért vagyoni és nemvagyoni károsodásokért fennáll. Tévesen mérlegelte azonban a nemvagyoni kárpótlás összegszerűségét.

Az ítélőtábla a jogalap körében kifejtettekkel egyetért, annak ismételését mellőzve - az I.r. alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel - az alábbiakat emeli ki.

A törvényszék beszerezte és az eljárás anyagává tette a folyamatban volt egyéb eljárásokban készült és a gátszakadás okait vizsgáló szakvéleményeket. ( Veszprémi Törvényszék 7.P. 21.655/2011/7. /14. /16.sz. iratok)

Ezek felhasználása a perben az ítéletet nem teszi megalapozatlanná és eljárási szabálysértést sem valósít meg, sőt az eljárás ésszerű időn belül történő befejezésének követelménye és a pergazdaságossági szempontok ezt kifejezetten indokolttá teszik.

Az elsőfokú döntés hatályon kívül helyezésére az alperes által hivatkozottak nem adnak alapot.

A csatolt szakvélemények és a perben rendelkezésre álló egyéb okiratok a gátszakadás okait és részokait, mechanizmusát a per elbírálásához szükséges mértékben feltárták, a lényeges tényezők tekintetében ellentmondást nem tartalmaznak, ezért további bizonyítás fogantatosítása szükségtelen.

A törvényszék a szakvélemények és a per egyéb adatai alapján - a hivatkozott jogerős döntésekkel összhangban - , helytállóan rögzítette a károsodást eredményező katasztrófa okait, a gátszakadás mechanizmusát.

A balesethez számos ok, tényező egyidejű kedvezőtlen egybeesése vezetett. A gát szakadásához azonban alapvetően a tárolt vörösiszap rendkívül nagy mennyisége, lúgos kémhatása következtében a nem megfelelő minőségű altalajjal kialakult kémiai reakciók vezettek.

A Kúria több eseti döntésében kifejtette, hogy a tárolás módja, az anyag mennyisége és károsító jellege miatt a vörösiszap tárolása az emberi környezetet veszélyeztető tevékenység (Pfv.III.21.161/2013/8., Pfv.III.21.396/2013/5.).

Mivel a gátszakadás alapvető okai - azaz a nagy mennyiségű lúgos anyag hatására az altalaj szerkezetét, ezáltal a gátalap, gáttest állékonyságát rontó kémiai folyamatok - az alperes emberi környezetet veszélyeztető tevékenységében, magában a vörös iszap tároló üzemeltetésében gyökereznek, így az ebből fakadó károk elbírálására a fokozott veszéllyel járó tevékenységből eredő károk megtérítésére vonatkozó szabályok az irányadók, egyúttal az alperes „ jogellenes, károkozó magatartása” is - a fellebbezésben hivatkozottakkal szemben - igazoltnak tekintendő .

A fentiek értelmében az alperes kártérítési felelőssége a katasztrófával összefüggésben keletkezett károkért a Ptk. 345.§. alapján fennáll.

A Ptk. 359. §. (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság helytállóan mérlegelte és részletesen indokolta az általános kártérítés alkalmazásának feltételeit, és az összeg mérlegelésének szempontjait is. A törvényszék érvelése kitér a felperesek által érvényesített egyéb, szintén megalapozott vagyoni kártérítési igényekre is (I.-II.r. felperesek elmaradt jövedelmei, keresetvesztés, gyógyszer- és utazási költségek).

E körben az ítélet tábla utal az elsőfokú bíróság által helyesen kifejtettekre.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 75. §. (1) bekezdése, 76. §-a alapján helytállóan állapította meg, hogy az I.r. felperes által elszenvedett, maradandó esztétikai hibával gyógyuló égési, marási sérülések, valamint a katasztrófa helyzet átélése, és az anyagi javak mentése közben az I.r. felperest ért traumatikus hatások az élethez, testi épséghez, egészséghez való személyiségi joga sérülését eredményezték, ezáltal a Ptk. 84. §. (1) bekezdés e.) pontja alapján nem vagyoni kárpótlás iránti igényét megalapozták.

A fenti körülmények mellett azonban a törvényszék nem értékelte kellő súllyal az eddig nem tapasztalt méretű ipari katasztrófa hosszútávú, életminőség csökkentő hatásait. Az otthon elvesztése, ezzel összefüggően új lakókörnyezet kényszerű választása, a rokoni és szociális kapcsolatok ebből fakadó átrendeződése, fellazulása mindkét felperesre pszichés többletterhet hárított, életminőségük huzamosabb ideig tartó negatív megváltozását eredményezte. A traumatikus élményt súlyosbította, hogy ingó- és ingatlanvagyonuk mellett személyes tárgyaik, életük tárgyi emlékeinek egy része is elveszett, megsemmisült.

Önmagában a katasztrófaélmény átélése, az anyagi javak, az otthon elvesztése olyan nem vagyoni hátrányt eredményezett mindkét felperes számára, amely a II.r. felperes nem vagyoni kárpótlás iránti igényét megalapozza, az I.r. felperes esetében pedig a törvényszék által megállapított kárpótlás összegének 2.000.000.-Ft-ra történő felemelését indokolja.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla a törvényszék ítéletét a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján a nem vagyoni kártérítés összege tekintetében - a rendelkező részben írtak szerint - megváltoztatta, míg egyebekben helyben hagyta.

Az I-II.r. felperesek részben megalapozott fellebbezésére tekintettel az ítélet tábla a Pp. 81. §. (1) bekezdése értelmében - a nagyobb arányú pernyertességre tekintettel - az I.r. alperes részéről a felpereseknek járó elsőfokú perköltség összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§. (2) bekezdés alapján 275.000,-Ft-ra felemelte, és a 10/2010. (XII.16.) NGM rendelet 5/A §-a alapján rendelkezett a felperesekre eső feljegyzett elsőfokú illeték az állam általi viseléséről.

Az I.r. alperes fellebbezésének pertárgyértéke 5.103.888,-Ft volt, amely tekintetében az I.r. alperes pereszes lett.

A felperesek fellebbezési értéke 5.000.000,-Ft, amelyből 1.500.000,-Ft, azaz 30 % erejéig lettek pernyertesek.

Az I.r. alperes köteles megfizetni a felperesek fellebbezésére tekintettel feljegyzett 400.000,- Ft illetékből 120.000,-Ft-ot, valamint az eredménytelen fellebbezésére eső 408.300,-Ft feljegyzett illetéket, összesen 528.300,-Ft összeget.

A felperesek terhére eső 280.000,-Ft feljegyzett fellebbezési illeték a 10/2010. (XII.16) NGM.r. 5/A. §. alapján az állam terhén marad.

Egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

Győr, 2015. április 8. napján

Dr. Zámbó Tamás sk.  
a tanács elnöke

. Sarmon Hedvig sk.. Maurer Ádám sk.  
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: